

Vad är en våldtäkt?

Våldtäkten som brott; upplevelse och konsekvenser

Josefin Grände, leg psykoterapeut

- Våld är makt
- Våld är kunskap

Hearn J., (2013)

Sociala responser på våld

Positiva sociala responser:

- Samband med snabbare återhämtning, lägre stressnivåer, mer samarbete med myndigheter
- Minskar risken att drabbas av och ökar möjligheten att återhämta sig från posttraumatisk stress

Negativa sociala responser:

- Mer långvarig och intensiv stress, fler diagnoser, lägre tendens att berätta/samarbeta
- Ökar risken att drabbas av posttraumatisk stress
- Redan utsatta grupper löper högre risk att drabbas av negativa sociala responser – allt våld sker i en social kontext

Exempel på positiva sociala responser:

- Att möjliggöra berättelsen
- Att bli trodd och tagen på allvar
- Att familj och omgivning stöttar
- Att myndigheter, arbetsplatser, skolor osv visar stöd och agerar
- Fällande dom, andra beslut till stöd och upprättelse
- Att bli respekterad i sina strategier för att skydda sig från och göra motstånd mot våld

Exempel på negativa sociala responser:

- Att inte få frågor trots att man upplever att man signalerar
- Att bli ifrågasatt i sitt agerande, få kränkande frågor eller att våld undervärderas/talas om i ömsesidiga termer
- Omgivning finns inte där och stöttar
- Friande dom eller andra negativa myndighetsbeslut

Social acknowledgement refers to "how a person who has experienced trauma perceives social empathy and understanding by experiencing that the community attributes courage and dignity to survivors because of what they have experienced. "

Maercker, Hiplert & Burri 2016, s 617

Våldtäkt som brott

Den som, med en person som **inte deltar frivilligt**, genomför ett samlag eller en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, döms för [våldtäkt](#) till fängelse i lägst två år och högst sex år. Vid bedömningen av om ett deltagande är frivilligt eller inte ska det **särskilt beaktas om frivillighet har kommit till uttryck genom ord eller handling eller på annat sätt**.

En person kan **aldrig anses delta frivilligt** om

- deltagandet är en följd av **misshandel, annat våld eller hot** om brottslig gärning, hot om att åtala eller ange någon annan för brott eller hot om att lämna ett menligt meddelande om någon annan,
- gärningsmannen otillbörligt utnyttjar att personen på grund av medvetlöshet, sömn, allvarlig rädsla, berusning eller annan drogpåverkan, sjukdom, kroppsskada, psykisk störning eller annars med hänsyn till omständigheterna befinner sig i en **särskilt utsatt situation**, eller
- gärningsmannen förmår personen att delta genom att allvarligt missbruka att personen står i **beroendeställning** till gärningsmannen.

1 a § Den som begår en gärning som avses i 1 § och är grovt oaktsam beträffande omständigheten att den andra personen inte deltar frivilligt, döms för oaktsam våldtäkt till fängelse i fyra år

4 § Den som, med ett barn under femton år, genomför ett samlag eller en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt mot barn till fängelse i lägst två och högst sex år.

Stressreaktioner

- Överlevnad när fara hotar
  - Kamp och flykt
  - Frysreaktion/ följa förövaren
  - Hjärnan är förprogrammerad att hitta bästa lösningen för överlevnad

Posttraumatiskt stressyndrom

- *Återupplevande* Ex: Återkommande och påträngande minnesbilder, tankar, drömmar. Ångestreaktioner, flashbacks, intensiva obehagskänslor vid triggers...
- *Undvikande* Ex: Undvikande av tankar, känslor, minnesbilder. Externa stimuli som platser, situationer personer...
- *Negativa tankar, sinnesstämning* Ex: negativa tankar om sig själv och världen, inadekvat skuldbeläggning av sig själv och andra, minskat intresse, begränsade affekter...
- *Överspändhet* Ex: Sömnstörningar, irritabilitet, risktagande, överdriven vaksamhet, koncentrationssvårigheter...

Långsiktiga konsekvenser

- **Psykiska**, exempel PTSD, ångestsyndrom, depression, dissociativa tillstånd, suicidförsök, självskadebeteenden, relationssvårigheter, psykossjukdomar
- **Fysiska**, exempel minnesfunktioner, inlärningsförmåga, autoimmuna sjukdomar, infektioner, inflammatoriska sjukdomar, hjärt- och kärlsjukdomar, cancer, kroniska smärttillstånd, t ex fibromyalgi, magsmärtor och kroniska underlivssmärter
- **Sociala**
- **Ekonomiska**

Värdighet, upprättelse, hopp